

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Лучків В.І.

магістр;

Дідик І.В.

магістр;

Дідик В.С.

магістр,

Житомирський національний агроекологічний університет

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДАМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Процес управління передбачає наявність суб'єкта й об'єкта управлінської діяльності. Суб'єктом управління закладів охорони здоров'я є їх керівництво, яке може бути представлено як медичними, так і суто адміністративними працівниками, які й відповідають за питання підвищення рівня менеджменту та формування системного підходу до управління підприємствами.

Системний підхід – це напрям методології спеціального наукового пізнання та соціальної практики, в основу якого покладено дослідження об'єктів як систем. Система – сукупність елементів, які перебувають у зв'язку та відношеннях між собою, що утворюють визначену цілісність, єдність.

У науковій літературі системний підхід розглядається також як кібернетичний. Кібернетичний підхід полягає в обґрунтуванні інформаційної сутності управління, у визнанні універсальності законів управління для різних систем, у виявленні та організації механізмів зворотного зв'язку, що діють в системах управління [3, с. 136-141].

Модель системного підходу має кілька базових принципів.

1. Принцип цілісності, тобто неможливості звести властивості системи до суми властивостей елементів, які її складають.

2. Принцип структурованості, тобто можливість опису системи через встановлення її структури, мережі зв'язків і взаємовідношень системи.

3. Принцип взаємозалежності структури і зовнішнього середовища, за яким система формує і виявляє свої властивості в процесі взаємодії із зовнішнім середовищем.

4. Принцип ієрархії, де кожний компонент системи, розглядається як система, а досліджувана система є елементом, глобальної системи.

5. Принцип множинності опису кожної системи, за яким кожна система є складною, її адекватне пізнання потребує побудови множини різноманітних моделей, кожна з яких описує тільки певний аспект системи [3, с. 136-141].

У галузі охорони здоров'я організація процесу надання медичної послуги будується на системі виробничих відносин, ієрархічних зв'язках, систем і правил, прав, обов'язків, відповідальності тощо.

6. Для того щоб менеджмент медичних послуг був конкурентоспроможним, необхідно визначити параметри входу: які потрібні ресурси і яка інформація. Потреба в ресурсах та інформації прогнозується після вивчення організаційно-технічного рівня системи – професійність персоналу, якість обладнання, існуючі технології, система управління та параметри зовнішнього середовища – економіка, демографія, інфраструктура тощо. Зворотний зв'язок є комунікативним каналом від отримувачів послуги до її надавачів. У разі зміни вимог користувачів до медичних послуг, параметрів ринку, появи нових технологій система має відреагувати на ці зміни і внести відповідні зміни в функціонування. Реакція системи відображається на функції планування, внутрішніх змінах організації. Організація є основною складовою і забезпечує взаємодію між підсистемами та всією системою [3, с. 56-60].

Особливістю системи надання медичних послуг є відсутність технічного виробництва. Процес надання медичної послуги є сукупністю праці медичного персоналу і медичного обладнання, необхідного для надання цієї послуги.

7. Медичні послуги складаються з двох великих підгруп, перша – індивідуальна медична послуга під якою розуміється будь-який контакт споживача послуги з тих хто її надає, який здобув медичну освіту, обізнаний з медичних питань, діяльність якого приносить пряму користь виключно користувачеві. Друга – медичні послуги загального користування – це будь-який контакт споживача з

медичним працівником котрий надає послуги, і діяльність якого є корисною для всього суспільства [1, с. 111-113].

Отже, медичний заклад є складною системою. У функціонуванні складного об'єкта існують елементи небезпеки, котрі полягають в тому, що складні системи важко піддаються впорядкуванню.

8. Тому управління медичними закладами як складними системами необхідно проводити в кілька етапів. На *першому* етапі слід сформулювати мету, визначивши та обґрунтувавши бажані показники. На *другому* етапі потрібно визначити об'єкт, відокремивши його із середовища, з'ясувати управляючий вплив та реакцію на нього, виявити обмеження. На *третьому* етапі необхідно провести структурний синтез моделі: визначення структури, зв'язків. На *четвертому* етапі проводиться ідентифікація параметрів моделі: чітке розуміння складових системи, які функції передбачається виконувати. На *п'ятому* етапі – планування експерименту – застосовуються різні види моделювання для прогнозування отриманого результату і зменшення ймовірності отримання небажаних результатів. Останній етап – безпосереднє здійснення управління: організація виконавчих дій, контроль, коригування [3, с. 136-141; 2, с. 13-14].

Отже, управління закладом охорони здоров'я, який є складною системою, має ґрунтуватися на загальних принципах теорії систем. Застосування системного підходу до управління закладом охорони здоров'я дає змогу покращити процеси керівництва, а відтак позитивно впливає на розвиток системи охорони здоров'я в цілому. Чим вищий рівень якості складових системи управління надання медичних послуг, тим більша вірогідність отримання якісної медичної послуги, що відображає чітку та якісну побудову системи управління.

Список використаних джерел:

1. Державне управління реформуванням системи охорони здоров'я в Україні : навч.-наук. Вид. за заг. ред. проф. М.М. Білінської. Львів : НАДУ, 2012. 240 с.
2. Єржак Г.Я. Технологія управління закладом охорони здоров'я. Дніпропетровськ : ДОНМБ, 2016. С. 23.
3. Клименко П.М. Системний підхід до управління закладами охорони здоров'я. *Вісник НАДУ*. 2014. № 3. С. 136–141.
4. Літвінов О.С. Управління закладами охорони в умовах конкурентного середовища. *Ефективна економіка*. 2015. № 2. С. 56–60.